

SWEDEN RESEARCH

JAG VILL HA ETT HEM!

JAG VILL HA MIN FAMILJ!

En intervjustudie med stockholmare som nyligen fått uppehållstillstånd

Mars 2017

JAG VILL HA ETT HEM! JAG VILL HA MIN FAMILJ!

En intervjustudie med stockholmare som nyligen fått uppehållstillstånd

SAMMANFATTNING	2
BAKGRUND OCH METOD	3
SAMTLIGA RESPONDENTERS BAKGRUNDSVARIABLER	4
BOENDESITUATIONEN NU OCH I FRAMTIDEN	5
DELAT BOENDE VANLIGAST	
HÄLFTEN KAN TÄNKA SIG ATT FLYTTA FRÅN STOCKHOLM	
STORA VILLOR VANLIGASTE BOENDEFORMEN I DET TIDIGARE HEMLANDET	
- MEN SIKTET INSTÄLLT PÅ LÄGENHET HÄR	
NÄRHETEN TILL BUTIKER, VÅRD CENTRAL OCH APOTEK VIKTIGAST	
VÄNTAN PÅ FAMILJEN	9
SVÅRIGHETER ATT TA SIG TILL AMBASSADEN HINDRAR FAMILJEÅTERFÖRENINGEN	
LÅG FÖRSTÅELSE FÖR DE KOMPLIKATIONER DE STÄLLS INFÖR	
STORA VILLOR VANLIGASTE BOENDEFORMEN I DET TIDIGARE HEMLANDET	
UPPEHÅLLSTILLSTÅNDETS EFFEKT	10
HÄLFTEN KÄNNER SIG TRYGGA, HÄLFTEN OROAR SIG FORTFARANDE	
BOENDESITUATIONEN OCH SAKNAD FAMILJ HUVUDBEKYMMER	
AVSLUTANDE KOMMENTARER	11

Sammanfattning

Sweden Research har gjort denna studie i syfte att kartlägga hur människor som kommit som flyktingar och fått uppehållstillstånd upplever sin situation. Vi har intervjuat 30 personer som bor i Stockholms län, av vilka 29 har uppehållstillstånd. Majoriteten har varit i Sverige 1-2,5 år. Respondenterna har kommit från Syrien, Eritrea, Irak, Sudan och Somalia och är i snitt 32 år gamla. Studien har gjorts på eget initiativ av Sweden Research, utan någon beställare eller finansjär.

- Hälften av respondenterna upplever trygghet och stabilitet efter att ha erhållit uppehållstillstånd känner sig trygga och stabila.
- De som inte upplever trygghet och stabilitet pekar oftast på sin boendesituation och, när de väntar på familjeåterförening, på att de är oroliga för hur det ska gå med denna. Sju av respondenterna väntar på familjeåterförening.
- Respondenterna som väntar på familjeåterförening menar att den dröjer och blir svårare än nödvändigt eftersom deras familjemedlemmar har svårt att ta sig till de ambassader de blir kallade till, eller dokument svenska staten begär inte går att få fram. För syrier är Libanon det enda landet de säkert kan ta sig till, men där behandlar inte svenska ambassaden ärenden om familjeåterförening för syriska medborgare.
- Det vanligaste boendet bland respondenterna är delat boende: i en lägenhet, ett rum i en lägenhet eller ett rum i ett kollektivboende för kommunplacerade.
- Stora villor är den vanligaste typen av bostad respondenterna hade i sina tidigare hemländer.
- I Sverige satsar respondenterna på att hitta en lägenhet. De som uttrycker preferenser vill gärna ha nära till butiker, vårdcentral och apotek.
- Hälften kan tänka sig att flytta från Stockholm.

Bakgrund och metod

Sweden Research har gjort denna studie i syfte att kartlägga hur människor som kommit som flyktingar och fått uppehållstillstånd upplever sin situation. Vi har intervjuat 30 personer som bor i Stockholms län och fokuserat på två områden: boende och familj. I intervjuerna har vi också undersökt vilken effekt uppehållstillståndet har haft på deras liv och situation genom att be dem jämföra med tiden som asylsökande. Intervjuerna har ägt rum mellan 16 och 27 december 2016

Studien följer tidigare bredare studier av situationen i olika delar av Sverige för både asylsökande och personer som nyligen fått uppehållstillstånd, som Sweden Research genomförde 2015-2016. I dessa har familje- och boendesituationen varit genomgående och uppmärksammade teman, varvid vi såg behovet av en fördjupning.

Rekryteringen av de 30 respondenterna har skett genom befintliga nätverk och med så kallad snöbollsrekrytering; respondenter som vi bjudit in till intervjuerna har i sin tur bjudit in ytterligare deltagare. Intervjuerna har gjorts gruppvis vid fem olika tillfällen. Ett intervjutillfälle hölls på ett boende för kommunplacerade i Järfälla kommun, medan de övriga fyra tillfällena ägde rum hemma hos någon av deltagarna.

Alla deltagare har delgett sina tankar under anonymitet. Som språk har vi använt arabiska, svenska och engelska vid intervjuerna. Eftersom researchteamet behärskade dessa språk använde de dem utifrån behov. Ingen tolk har använts. De förda protokollen har översatts till svenska.

Följande gäller studiens 30 respondenter:

- **25 personer har permanent uppehållstillstånd** och fyra personer har tillfälligt uppehållstillstånd. En person saknar uppehållstillstånd. En av respondenterna har uppehållstillstånd i Norge och bor normalt där, men bodde vid intervjutillfället i Stockholm.
- **26 av respondenterna har varit i Sverige mellan 1 år och 2,5 år.** Resterande fyra har varit i Sverige mellan 8 och 16 år, vilket gör att vissa av situationerna de vittnar om ser betydligt annorlunda ut för dem, jämfört med respondenterna som varit i Sverige max 2,5 år.
- **22 personer är män och åtta är kvinnor.** Ett gift par ingår i gruppen. Åldersspannet i gruppen är mellan 17 och 54 år, med en genomsnittsålder på 32 år.
- **15 personer är från Syrien**, elva från Eritrea, två från Irak och en vardera från Sudan och Somalia.
- **11 personer är antingen studenter nu eller var studenter då de lämnade sitt tidigare land.** Övriga har spridda yrkesidentiteter: kock, civilingenjör eller chaufför, till exempel.

Samtliga respondenters bakgrundsvariabler

Nummer	Land	Kön	Yrke	Civilstånd	Ålder
1	Syrien	M	Tändläkare	Singel	28
2	Syrien	M	Ekonom	Singel	35
3	Syrien	K	Husfru	Gift	52
4	Syrien	M	Civilingenjör	Gift	54
5	Syrien	M	Nätverksmarknadsförare	Gift	45
6	Syrien	K	Kock	Singel	32
7	Syrien	M	Arbetslös	Gift	48
8	Eritrea	M	Student	Singel	46
9	Eritrea	K	Student	Singel	23
10	Somalia	K	Sjuksköterska	Singel	20
11	Eritrea	M	Student	Singel	32
12	Eritrea	M	Student	Singel	32
13	Eritrea	M	Student	Singel	24
14	Eritrea	M	Chaufför	Gift	24
15	Eritrea	K	Student	Singel	25
16	Sudan	M	Administratör	Gift	24
17	Eritrea	M	Student	Singel	24
18	Eritrea	M	Student	Singel	26
19	Eritrea	M	Student	Singel	23
20	Eritrea	M	Student	Singel	22
21	Syrien	M	Kock	Gift	30
22	Syrien	M	Snickare	Gift	35
23	Syrien	M	Student	Singel	17
24	Syrien	K	Lärare	Gift	30
25	Syrien	K	Student	Gift	28
26	Syrien	M	Taxichaufför	Gift	53
27	Syrien	M	Kock	Singel	48
28	Syrien	M	Mekaniker	Singel	27
29	Irak	M	Ingenjör	Gift	32
30	Irak	K	Krishanterare	Gift	31

Boendesituationen nu och i framtiden

Delat boende vanligast

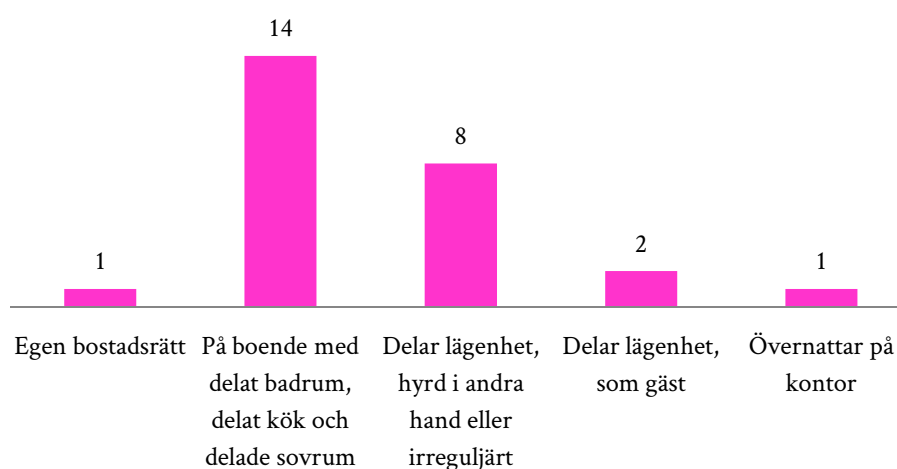
De fyra personer som varit här längst har alla hyreskontrakt i första hand eller bostadsrätt. Av de övriga är det endast en person som äger en bostadsrätt. Totalt fem personer, varav fyra är de personer som varit här längst, är nöjda med sin bostadssituation och ytterligare en är delvis nöjd.

Övriga 25 personer bor antingen på vandrarhemsliknande boenden eller delar rum i andrahandslägenheter, flera med irreguljära avtal. En använder en kontorslokal som boende, där han framför allt tillbringar nätterna.

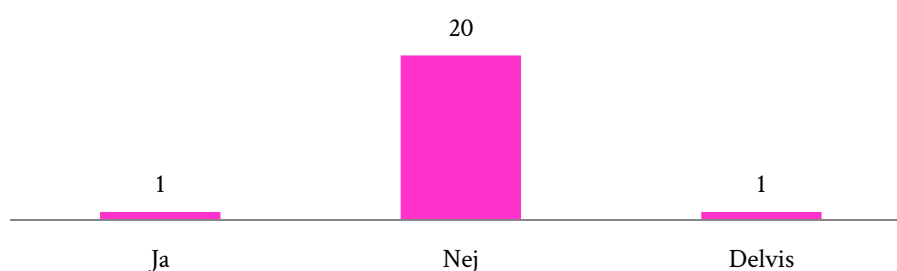
"Jag bor på en camp [ett kollektivboende likt vandrarhem] där sex killar delar på ett rum. Det är väldigt trångt och väldigt ofräscht att dela rum med andra."

"Jag delar en lägenhet med andra killar i Vårberg, tyvärr så bor jag svart."

Typ av boende, de som varit i Sverige kortare än 2,5 år

Nöjda med sitt boende, de som varit i Sverige kortare än 2,5 år

Hälften kan tänka sig att flytta från Stockholm

Hälften av respondenterna vill bo kvar i Stockholm och hälften kan tänka sig att flytta. 26 av de 30 respondenterna planerar att söka en bättre bostad, medan fyra inte säger sig ha några sådana planer. Två personer är nöjda med sitt boende och två personer upplever att det inte är någon idé att försöka.

Stora villor vanligaste boendeformen i det tidigare hemlandet – men siktet inställt på lägenhet här

De flesta, 26 av 30, bodde i egna hus i sina tidigare hemländer, varav drygt hälften i ett stort hus eller en villa. Fyra bodde i lägenhet och tre av dessa beskriver lägenheten som stor. Av dem som har en klar bild av sin framtida bostad i Sverige anger ändå hälften att de siktar på en lägenhet snarare än på ett småhus.

”Jag drömmer om en stor villa. Bredvid villan vill jag ha min verkstad, så det blir nära.”

”Jag vill ha en lägenhet som räcker för mig. Den ska inte vara liten och inte stor heller, det ska vara lagom bra.”

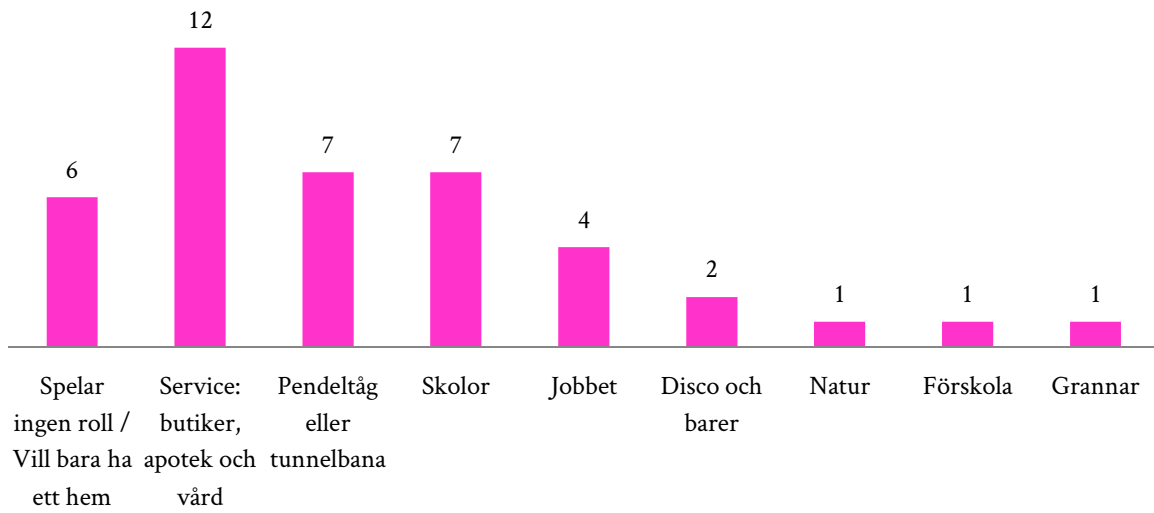
Närheten till butiker, vårdcentral och apotek viktigast

För många är det viktigt att ha nära till service, såsom butiker, vårdcentral och apotek. I andra hand kommer närheten till skola och tunnelbane- eller pendeltågsstation. Sex personer tycker att bostadens läge inte alls spelar någon roll; det viktiga är att få ett hem. Flera säger också att de har svårt att tänka på sin framtida bostad i den situation de befinner sig. De tänker snarare på hur de ska kunna bli självständiga medborgare, kunna försörja sig och vara ”produktiva medborgare”, som en av respondenterna väljer att beskriva det.

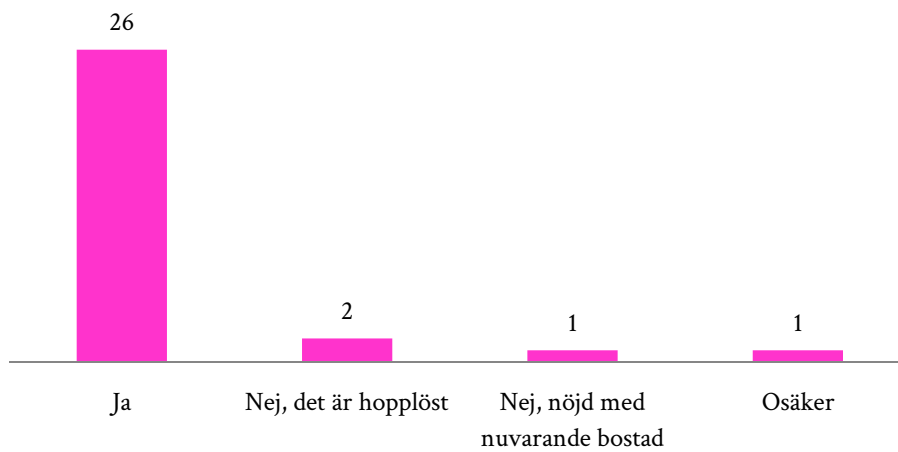
”Jag har inte tänkt på det, jag tänker bara på min familj och hur jag ska få dem att komma. En lägenhet som räcker till oss alla är det viktigaste för mig och familjen.”

Att öka nybyggnationen är deltagarnas främsta förslag på hur bostadsbristen skulle kunna minska. Några nämner också möjligheten att kunna få bättre vägledning i hur man hittar en bostad. Tre respondenter säger att de tycker att staten borde ingripa och göra något åt de hyresvärdar som gör det svårt för dem att få ett kontrakt.

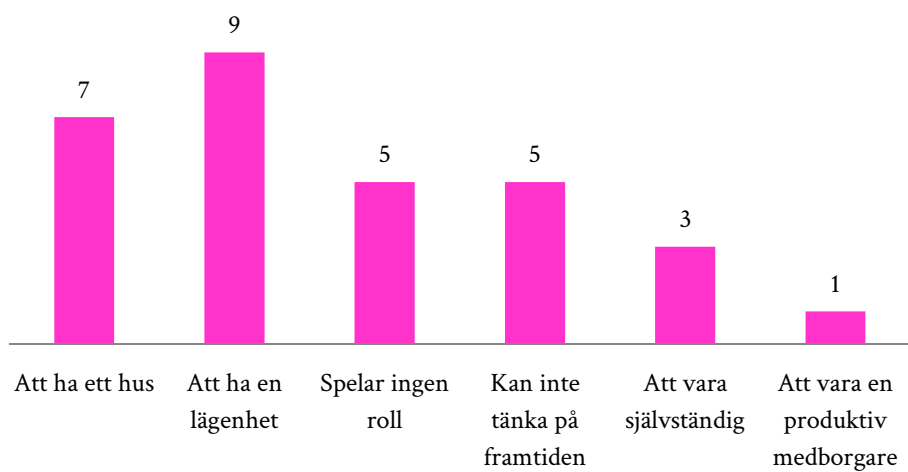
Viktigast att ha nära hemmet

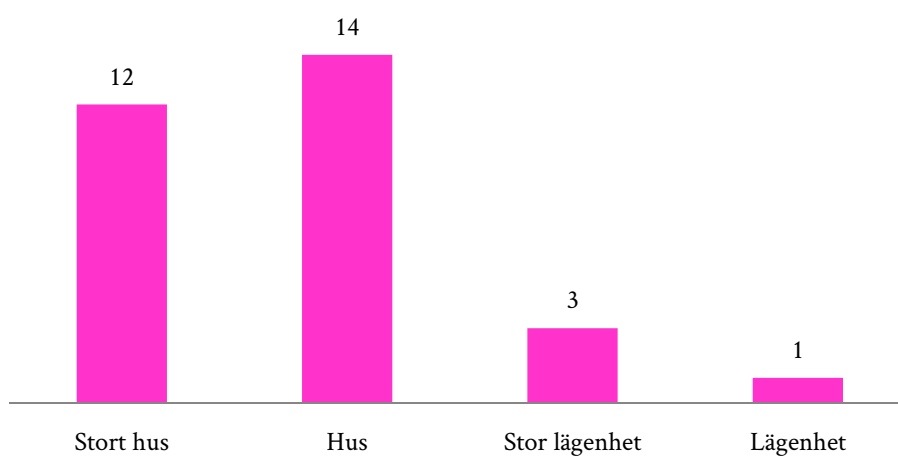
Planerar att hitta en annan bostad

Preferens för framtida boende

Typ av boende i det tidigare hemlandet

Väntan på familjen

Drygt hälften av de 30 respondenterna, 18 personer, har ingen nära familj här och väntar inte heller på familjeåterförening.

När övriga tolv respondenter beskriver sin familj, betraktar de flesta tre till fem personer som sin närmaste familj. Fem personer har sina familjer här, däribland de fyra som bott länge i Sverige. Sju personer väntar på familjeåterförening. Bland dessa finns det gifta paret, vars familjemedlemmar är utspridda i Libyen, Tyskland och hemlandet Syrien. De oroar sig för att deras (myndiga) barn inte ska få komma till Sverige eftersom de registrerat sina fingeravtryck i Tyskland och därmed påbörjat sin asylprocess där.

Svårigheter att ta sig till svenska ambassader hindrar familjeåterföreningen

De övriga väntar på att återförenas med familjemedlemmar som är kvar i landet de lämnade. Flera beskriver problemet att familjen måste ta sig till svenska ambassaden i Jordanien, Förenade Arabemiraten eller Sudan och att de inte kan få visum dit. Ibland för att visum för inresa inte ges till exempelvis syrier, och ibland för att familjemedlemmar saknar papper de behöver för att ansöka om visum. Papper de av olika anledningar inte kan få ut i exempelvis Syrien eller Eritrea.

Låg förståelse för de komplikationer de ställs inför

Särskilt syrierna har svårt att förstå varför de inte kan ansöka i Libanon, den enda svenska ambassad de kan och får åka till. Några respondenter föreslår att Sverige skulle kunna öppna en ambassad i Syrien eller underlätta för familjemedlemmarna att nå de ambassader som finns. Generellt är deltagarna i gruppen fundersamma över den svenska regeringens agerande och avsikt:

"Varför är det så krångligt? Min fru födde min son i Syrien och eftersom jag var här så trodde de inte att det var min son, tills vi gjorde DNA-test och bevisade att det är min son, efter att vi varit i domstolen och advokatbyrån osv. Om Migrationsverket vill lätta processen så gör de det, men om de inte vill så tar det längre tid, tyvärr. Staten vill inte att familjer ska återförenas. De kan göra allt om de vill. Jag känner en kille som Migrationsverket gjort intervju med hans familj via Skype och från mötet på Skype fick de komma till Sverige. Varför gör de inte så med alla?"

Uppehållstillståndets effekt

Hälften känner sig trygga, hälften oroar sig fortfarande

Respondenterna har fått besvara frågan om uppehållstillståndet gett stabilitet och trygghet:

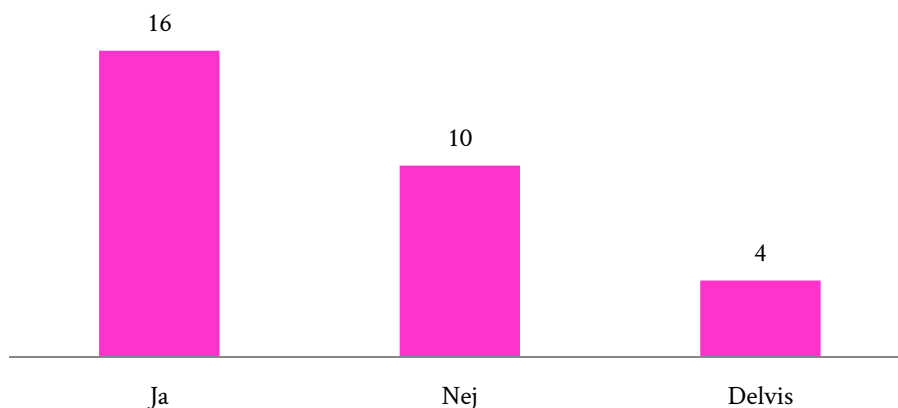
De som svarar ja på denna fråga, drygt hälften, lägger ofta till att deras liv blivit lättare efter att beskedet kom och tillståndet blev klart.

"Det är klart man blir nöjd efter att man har fått en permanent uppehållstillstånd, eftersom man vet att man får stanna kvar i Sverige och inte blir hemskickad till kriget."

Två av de fyra deltagare som besvarar frågan med "delvis" hänvisar till den besvärliga bostadssituationen. En person motiverar sitt svar med att personen inte är i sitt hemland och en person betonar att uppehållstillståndet är tillfälligt:

"Jag känner mig nöjd men varken trygg eller stabil, jag har ju ett tillfälligt uppehållstillstånd och jag har en dotter som är en månad gammal. Jag tänker: om jag blir hemskickad vad ska jag göra då? Det är väldigt jobbigt när man får ett tillfälligt uppehållstillstånd."

Känner sig stabila och/eller trygga efter att de fått uppehållstillstånd

Boendesituationen och saknad familj huvudbekymmer

Bland dem som inte upplever att uppehållstillståndet gett stabilitet eller trygghet, förklarar några att familjen inte är här och att tillståndet är tillfälligt. Oftast är det dock bostadssituationen som försvagar känslan av stabilitet och trygghet:

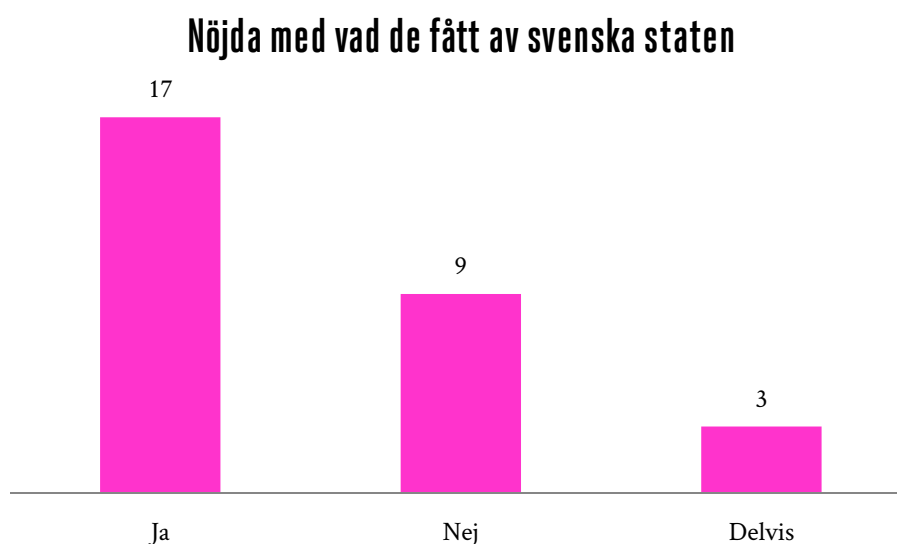
"Det är katastrof! För att jag har ingen bostad."

"Vi har det inte stabilt eftersom vi bor gäster hos min svåger och det känns väldigt jobbigt."

Vi ställer också frågan hur respondenterna ser på statens roll i situationen. De flesta säger sig vara nöjda med staten gjort och gör. Även de som inte är nöjda lyfter fram sådant de tycker fungerar bra, såsom skola och trygghet. Det missnöje och den besvikelse som respondenterna uttrycker handlar generellt om bristen på bostäder och arbeten. Flera berättar att de fått information från Migrationsverket och Arbetsförmedlingen att de skulle få hjälp med bostad så snart de fick uppehållstillstånd, men att den bostad de fick inte var en bostad.

"Det finns bra skolor, trygghet. Men när det gäller bostäder och jobb så tyvärr jag är inte alls nöjd."

"Jag jobbar inte och jag känner mig som en tiggare som får pengar varje månad."

Avslutande kommentarer

Intervjuerna har genererat svar och perspektiv från respondenterna som inte gör någon djupare analys nödvändig.

Frågan om svårigheten för familjemedlemmar som blir kallade till registrering på ambassader de inte kan ta sig till är ett återkommande bekymmer vi möter hos personer som nyligen fått uppehållstillstånd också i andra sammanhang. Den har inte fått mycket uppmärksamhet medialt eller politiskt, jämfört med bostadssituationen.

De trettio respondenterna rymmer en spridning över åldrar, och är till sin majoritet män. Några skillnader mellan de kvinnliga och manliga respondenterna vad gäller upplevelsen av sin situation gick inte att tydligt urskilja.

Eftersom urvalet av respondenter har skett utan hänsyn tagen till att antalet boende i olika boendeformer skulle vara proportionerligt mot populationen, säger inte detta resultat något om hur vanliga olika boendeformer är bland personer som nyligen fått uppehållstillstånd. Däremot har researchteamet inte hittat fler personer boende i egen bostad att intervjua.

Då studien redogör för trettio personers situation så som de återgivit den, är dessa inte ett representativt urval och utgör inte heller något generaliserbart resultat. Däremot är ger respondenterna i de fem olika intervjutillfällena likartade svar på flera av frågorna, vilket gör att dessa resultat kan tjäna som indikation på att likartade förhållanden kan gälla även för populationen i stort, i likartade proportioner.

Sweden Research genomför studier och analyser rörande social hållbarhet åt kommuner och myndigheter. Arbetet med den här studien har gjorts av Farhan Alatrash, Nouran Said och Refel Karim. Rapporten är sammanställd och författad av Carlos Rojas med textbearbetning av Ulrika Gotthardsson.

www.swedenresearch.se